

Megjelenik
hétenkint egyszer, vasárnap.

Szerkesztőség:
Békés-Csabán, kastély utca
8-ik szám.

Kiadó hivatal:
Gyulán Dobay János könyvnyom-
dája és Winkle Gábor könyvke-
reskedése.

A lap szellemi részét illető köz-
lemények a szerkesztőhöz Békés-
Csabára címzendők, és legfeljebb
minden esztortóig beküldendők.

BÉKÉKS.

TÁRSADALMI ÉS ISMERETTERJESZTŐ HETILAP,
TÖBB BÉKÉSMEGYEI NYILVÁNOS EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési feltételek:
Egész évre helyben házhoz hordva
vagy vidékre
postán küldve 5 frt — kr.
Háromnegyed évre 3 " 75 "
Félévre 2 " 50 "
Évnyedre 1 " 25 "
Egyes szám ára 10 kr.

Hirdetési díjak:
Egy 4 hasábos petisor 5 kr.
Ketszeri közlésnél . . . 4 "
Háromszori közlésnél . . . 3 "
Többszori hirdetéseknel enged-
mény adatik. Bélyegilleték 30 kr.
A nyílt-tér sora 10 kr.

FELELŐS SZERKESZTŐ: ZSILINSZKY MIHÁLY.

Hirdetések felvételnek: B.-Gyulán Dobay János könyvnyomdájában és Winkle Gábor könyvárusnál. — B.-Csabán a nyomdában. — Budapesten Haasenstein és Vogler, — Bécsben Naftles J. hirdetési irodájában. — Elfogadtatnak hirdetések vidékről levélbeni megrendelés által „a Békés“ kiadó hivatalához“ czimezve is.

Meghívás.

A békésmegyei gazd. egylet idei rendes közgyűlését május 23-án d. e. 10 órakor B. Csabán a kaszinó helyiségében tartandja, mire az egyletnek tagjai oly figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy e közgyűlésen a szabályszerű 3 évi tisztújítás, u. m. az elnökök, ügyész és igazgató választmány választása is megfogván ejtetni, arra minél számosabban megjelenni sziveskedjenek.

Az elnökség megbízásából

Mokry Samuel,
egyl. titkar.

Visszapillantás „még egyszer a gőzeke“ című cikkre.

Igen örvendek azon, hogy e lap hasábjain nyilvánított nézeteim a gőzekéről némi eszmecserére szolgáltatott alkalmat, más részről azonban sajnálatommal kell kifejeznem a felett, hogy igen tiszt. gazdátársam Reök I. ur ide vonatkozó véleményét több tekintetben nem osztom.

1. Ismételnem kell itt, hogy távol van tőlem általában a gőzekék előnyeit a közönséges ekék felett kétségbe vonni, vagy épen tagadni. Tudom, hogy mélyebben szántanak, hogy egyformább barázdákat csinálnak, hogy munkájuknál a rendszerint természetlen középbarázdák elmaradnak, — hanem mindaddig, míg munkájuk szerfeletti drágasága nem fog tetemesen apadni, én részéről az alföldi gazdaságokba behozhatóknak se nem tarthatom, se nem ajánlhatom. Vajjon hol találjuk meg mellettük számadásukat, tudva azt, hogy (mint péld. főherczeg Albrecht bellyei uradal-
mában) a gőzeke catast. holdankinti szántása 12 frt 72 krba kerül? Ezen óriási költséget a mi adott körülményeink között semmiféle terményünk nem térítheti meg, s szerintem csakis oly vidékeken nyújthat

valóságos bevételi többletet s tiszta hasznót, a hol cukorrépát természetien s biztosan értékesíteni lehet.

2. Azon kérdésre R. urnak, hogy szántunk-e mi rendszeren 5-6 és 7"-re? azt vagyok bátor felelni, hogy igen is szántunk, és pedig nem kevesen. Sőt többet mondom, én répa és luczerna alá mindenkor 8"-re szántottam, még pedig a közönséges II. számú Vidacs-ekével. — Ha nem mindnyájan így szántunk, az sem a gőzeke ajánló levelél, sem a közönséges eke hátrányul nem tekinthető, hanem egyedül indolentiának tulajdonítható. Valamint tehát jó szerkezetű vaskéket 8"-re lebozsájtathatjuk, ugyaszintén érintett keleti attributumunk mellett a gőzekével is 4-5" re szánthatunk. Azon állítással pedig, hogy extensiv rendszerünk mellett kevés és sanyia igavonó erővel jó, ha a 3-4"-nyi szántást is meggyőzzük, magunk magunkra sütjük a szellemi szegénység és hátramaradottság bélyegét, — anyagilag pedig kérdem, nem könnyebb-e elegendő igavonó marhát beszerezni, s azt nem engedni elsatnyulni, mint óriási tökéket a gőzekébe befektetni?

Többi állításait s nézeteit igen tiszt. gazdátársamnak pontról pontra alárom, s azokat részéről, a hol csak lehetett és kellett, tapasztalataim után mindenkor és mindenütt hirdetem; nem hagyhatom azonban 3) érintetlenül azon alapjában teljesen téves, s ezenkívül a nagy gazdaközönségre nézve felette veszedlyes új tant, mely szerint a mély művelés táperőt szolgáltatva a növénynek, s ebből folyólag bizonyos mérvig nélkülözhetővé tenné a marhatartást s így a trágyázást is. Jelesem nagyon tévedünk, midőn azt hisszük, hogy mély szántás által friss földet hozunk a felületre, az az olyan földet, mely csekélyebb művelés mellett növényeink által még épen nem volt igénybe véve. Constatált dolog, hogy péld. a buza 5, a luczerna 40 lábnyi mélységre képes gyökerével a földbe leha-

tolni, — valamint az is, hogy ezen növények e mély utat nem csupa kedvtöltésből teszik, hanem azért, hogy onnan is táplálkozzanak. Ezen elismert s bizonyított tény kétségbevonhatatlan tanúságot tesz arról, hogy a semmiféle eszközök által meg nem mivelhető altalaj is éléskamarául szolgál a növényzetnek, s hogy e szerint ezen alsó éléskamara is napról napra s évről évre apad, s emélfogva a felszínre hozva nem képezheti s nem is képezi azt az érintetlen szűz táptárt, melynek azt sokan mintegy a priori tekintik. Bizonyos azonban az is, hogy az altalajban oldott (a növények által megemészthető) tápelemek mellett oldatlanok is (emészthetetlenek) léteznek, melyek csak akkor válnak áthasoníthatóvá (assimilíbar) ha a napsugarak s a legvög behatásának kitéve, részint el-mállás, részint élelyülés folytán alkalmas megemészthető étellel elkészítettek. — Ezen vegyi folyamat a tudomány a természetől ellette s tudomásunkra hozta, s mit mond erre a gyakorlat? megerősíti az elmélet inémti tetteit azon észlelet nyomán, miszerint a mély cultura alatt álló földek dúsabb terméseket hoznak. Eljuttunk odáig, a hol komolyan kérdezhetjük, vajjon azon föld, melynek felső kamarájából növényeink részére 4 tál helyett már csak 2 tál étel telik, s a hiányzó 2 tálát már a pinezéből kell pótolnunk, nélkülözhet-e az „egy marhát, vagy az egy kocsi trágyát?“ ezen kérdésre nem csak határozottan nemmel kell felelnünk, hanem tovább is kell mennünk, és azt állítanunk, hogy mély művelés mellett, több tápanyagok vonatván ki a földből, több trágyát kell készítenünk s visszavinnünk a talajba, mint csekélyebb termelés mellett, ha hogy termő rétegünket a végképen kimerüléstől meg akarjuk óvni. — És én biztosíthatok mindenkit arról, hogy ha mi a gőzekében ilyenmü nem létező s nem létezhető előnyöket keresve, t. i. marhareduktiót és trágya kevesbitést, azt ezen czélből gazdasá-

gánkba behozzuk, egy szép reggelen a legérzékenyebb családásokra fogunk kikerülhetetlenül felébredni.

Erzsébet pusztá május 10. 1875.

Csallóköz.

Rimler Pál.

Az építészeti vállalatokról.

Az építészeti vállalatokról csak különbség nélkül kívánok néhány szót szólni, és arra vonatkozólag akarom, mint egyszerű munkás nézetimet előadni.

Az építészeti vállalatoknál mutathatja meg minden mester-ember, hogy hivatását teljes mérvben felfogta, hogy tudja azt, mivel tartozik magának, és a társadalomnak. Az építészeti vállalatoknál van a mester-embereknek a legtöbb anyagi, és ha szabad mondanom erkölcsi haszna. Azért tehát az építészeti vállalatokra minden komoly irányt követni szerető mesterember (kinek t. i. szakjába vág) nagy sulyt fektet, és méltán.

Csak hogy én épen ezeknél tapasztaltam nálunk Magyarországon két nagy hibát, melyeknek kiküszöbölése igen óhajtható volna.

Az egyik hiba az, hogy az élni és élni hagyni szép elvét nem igen méltányolják a vállalkozók. Pedig hát azzal többre menének, mint kicsinyes kapcsolással. Az élni és élni hagyni elv a csodálatos vállalkozóknál, kik közt 14 évig lenni szerencsém volt, mindig megtermi gyümölcseit, mert ha az egyik vállalkozó felvesz valamely nagyobb kiterjedésű munkát, azt szaktársai közt felosztja, részben a szívelyes collegiális viszony fenntartása kedvéért, részben pedig a helyes munka felosztás kedvéért, mert hiába: több fő, több helyesebb gondolat.

A másik hiába az, hogy az ajánlatoknál benyújtott költségvetéseknél nem mindig szoktak vállalkozóink a részletenként, vagy is pontonként értelmezést készíteni, és azt következetesen szak- ismerettel okadatolni, hanem nagyobbára csak az alapszámot kérik egy bizonyos összeggel megtoldani.

Pedig hát éppen ott nyílna alkalm a részletes megvitatásnál a mester-embernek kitüntetni

TÁRCZA.

Mutatvány Hajóssy Otto „Művelődéstörténet s a művelődés Békésmegyében“ című művéből.*)

II.

Átalában a hazánkban második József reformjai által életre kelt szellemi mozgalom, s a franciaországi forradalmi események folytán támadt fölvilágosodás, megyénk rendeinél semmi tért sem foglalt. Mig másutt az 1790. évi nevezetes országgyűlés óta jelentékeny eszmefforrongás volt tapasztalható, melyben a szabadelvű politikai irány nevezetes társulában volt, addig nálunk Békésmegyében a tespedés szelleme uralkodott. Annál feltünőbb tehát, hogy megyénkben a köznépnel egy oly politikai mozgalom nyomaira, mely megyénk akkori szellemével egyáltalán nincs összhangban. Értem a Martinovics-féle társaság által országszerte támasztott politikai mozgalmat, e gyászos véget ért drámát, melynek főbb szereplői életükkel s szabadságukkal lakoltak a szabadelvű eszmék terjesztése körül kitejtett tevékenységükért. Az, hogy e társaság határa megyénkre is kiterjedt, s hogy igazgatója itt is megtermé gyümölcseit — okmányokkal ugyan nem, de hagyomány által bizonyítható. Kik voltak megyénkben az ugynevezett magyar jakobinismus hirdetői, kik voltak a megyénkben is támadt ilyenmü mozgalom közvetlen előidézői, — az még a hagyomány sem tartotta fen; nem

vélék azonban a valószínűség határain túllépni azon gyanítással, hogy tekintve megyénk azon időbeli viszonyait, semmi ok sincs feltennünk, mikép a jakobinismus tanai megyénk — mondhatni — kivétel nélkül az uradalmi fenhatóság jászalagán vezetett értelmsége köréből találtak volna apostolokat; hanem a társaság ama főbb intézőit kell a megyénkbeli mozgalom színterét istartanunk, kik a velünk szomszéd Biharmegyében laktak, és kiknek e közelségnél fogva módjukban állott megyénk kebelében is igazni. Ezek közül feltehetem Kazinczy Miklós biharmegyei esküdtet, Szilágy György ugyanottani főszolgabíró és Szilágy Jánost. Ez utóbbi Békésmegyében gyakran fordult meg, ismerősei látogatása végett.

S most térjünk a hagyomány által fontartott tény elbeszélésére.

A jakobinismus tanai általában a felvilágosodás tanai lévén, önként következik, hogy azok különösen a műveltebb osztályuknál találtak vizshangra, s ebből kiindulva azt is megfoghatónak kell találnunk, hogy ott, hote tanok a köznép sorában jelentkezték, annak ugyancsak értelmesebb vagy vagyonosabb része fogadta el azokat. A mult század végén Gyulaváros német ajku lakossága a jólét — aránylag — magas fokán állott, s így történt, hogy a gyulai német ajku jómódu polgárok között talált menhelyet a haladás szelleme. Mennyire terjedtek el közöttük az új tanok, unió vagy általában volt e szervezete a titkos mozgalomnak — tudva ninesen; de részeseik létezésük első jelét az által kívánták adni, hogy a megyei

tisztikarnak, az uralkodó hatalom híveként, s hivatalbeli szigoráról ismert egyik tagját: a járási szolgabíró orozva lelovák. E szándékukat két ízben kísérleték meg akkor, midőn a szolgabíró Gyuláról Békésre ment, de tervük egyszer sem sikerült, a lövések nem találtak a kizemeltet. — Maga a tény — természetesen — általánosan tudva volt, de a tettéseket kipuhatolni nem sikerült, s a merénylet titkos rugói talán soha sem kerülnek napfényre, ha egy német gyulai vagyonos pékmes- ter halálos ágyán az öt gyóntató lelkesnek azon vallomást nem teszi, hogy ő a jakobinismus terjesztésére összeesküdött gyulai polgárok egyesü- tének szintén tagja, s hogy a szolgabíró ellen intézett két rendbeli merénylet ez összeesküdtek műve volt. A lelkes a gyónás meghallgatása után felhatalmazást kért a haldoklótól arra, hogy e dolgokat a hatóságának feljelenthesse, csak így adhatván meg neki a bünbozsánatot. A haldokló e felhatalmazást megadván, ennek nyomán akkoron sok német gyulai polgárnál a jakobinismus ugynevezett katekizmusára meg is találtott. Mi történt e polgárokkal, s mi általában a vizsgálat következtében, — erről a hagyomány mit sem szól. Az összeesküdtek közül is csak egynek tartotta fenn nevét: Glück, szintén vagyonos polgárét, ki azon időben egy gyulai vendéglő bérlője volt. 17)

Ime, ennyiből áll az, a mit megyénkről a fran-

17) Tomcsányi József hozzám intézett levele. — Az előadott eset az egyetlen adat, melyet a jakobinismus megyénkbeli működésére vonatkozólag kikutatnom sikerült. A megye jegyzőkönyveiben ezen esetről mitsem tartalmaznak.

zia szabadelvű eszmék alatt támadt mozgalomra nézve feljegyezhetünk. Vajmi kevés ez, ha az ország más megyeiben uralkodott ilyen eszmefforrongások mérvét tekintjük; de az, hogy megyénk is azok közé tartozott, hol az újabb eszmék iránti fogékonyság hiányzott — éppen nem csodálandó, ha nem feledjük, hogy az értelmiség osztálya, melyből a szabadelvű tanok legtöbb követőre találtak, nálunk teljesen hiányzott. Egyébiránt maga a kormány is mindent elkövetett, hogy a francia hadjárási eszmék terjedése az országban megakadályoztassék és hogy a francia nemzet tényei és törekvései, mint olyanok állíttassanak a magyar nemzet elé, melyek a törvényes rend, az itteni eredeti monarchikus intézmények s, a nemzeti alkotmány felforgatására irányozvák. S csodálhatjuk-e, ha a rendi uralom oly kiváló helyén, minő Magyarország volt, sikerült a francia forradalmi eszmék behatolását annyira elensúlyozni, hogy utóbb határozott ellenszenv keletkezett irántuk; csodálhatjuk-e, hogy az elévülhetlen emberi jogokat kifejező ezen eszmék iránt a lelkesülés megszünt hazánkban, ha meggondoljuk, hogy a „testvériség s egyenlőség“ örök-igaz elvét hirdető ezen tanok, valóistása, az önmegtartadás szép, de nehéz erényét, s így a rendi alkotmány elejtését feltételezte volna, — s csodálhatjuk-e különösen, hogy megyénkben ez oknál s a már említett helyi viszonyoknál fogva, a szabadelvűség nemcsak hogy lábra nem kapott, hanem ellenkezőleg a francia nemzet világra szóló politikai s bölcselmi tanai a „csélcspakodás“, maga a francia nemzet pedig

Levelezés.

Vészto, május 18. 1875.

Büsan, szomoruan kong a gyászt hirdető hang; büsan, szomorúan zokog, mintha érezkebb is érezné ama leverő, megrendítő fájdalmat, mit az emberek éreznek, s mely oly sokakat gyászba öltöztetett.

Tiszteletes Szücs Imre vésztoi s. lelkész s felsőbb leányiskola tanító ur, a köztisztelő, általános becsülésben állott buzgó, lelkiismeretes, munkás, tevékeny, hivatását megértő s betöltő hivatalnok nincs többé. — Letűnt az ég egy fénylő csillaga, s rövid pályafutás után leszállt az élet, a halál árnyékos völgyébe. Gyászba öltözött nép, helybeli és vidéki kartársak, tisztelők, barátok, rokonok, testvérek, a bánatos özvegy és három kis gyermeke állják körül a tisztelt, szeretett férfiú koporsóját. Az arczokon a bánat kifejezése ül, a szemekben a részvét, a fájdalom gyöngyei ragyognak.

A templomban a szónoklatot tiszteletes Csák János helybeli lelkész ur végé, s midőnmegteremtés ékes szólásával az elhunyt búcsúját rebegé: a vég-tisztesség-tevők általános könyhullatással áldozának s szentelék meg a kisenvedett, sírjába szálló porokat.

A gyászba öltözött néptömeg a halottas házhoz ment, hol tiszteletes Körösy János k.-ladányi lelkész ur imázott. Innen a szokásos szertartás után a temetőbe indult a gyászmenet, betöltve a széles utcákat. A boldogult hamvait pályatársai vitték az örök nyugalom helyére, hol tiszteletes Zöld Mihály k.-tarscai s. lelkész ur tartott sirbeszédet. A rögtönzött dalárda, a templomban, a háznál és temetőben énekeltek.

Eltávoztál nemes emberbarát; kiszálltál e síralom völgyéből, élted delén, pályafutásod közepén hagyád el tiedet, hagyád el földi házat! Egyházad ego, melyen oly fényes csillag valál; ki tudja: tán hosszú, nagyon hosszú időre beborult: talán hosszú évek során túl tűnik majd fel ismét egy fénylő üstökös, mely sötétben hagyott helyedet bevilágítja.

Eltávoztál nemes emberbarát; lelked az igazak honába — a földi lét salakjától megtisztulva — a mennyország boldog édenébe szállt fel, hol reád szeretett atyád s gyermeked tárt karokkal vártak. Tekints le reánk onnan a magasból, kiket elhagyál; imádkozzál értünk atyánk előtt, mint mi a te lelked üdvéért imádkozunk. Elfeledni nem fogunk mi téged; emlékedet nem törli ki szívünk-ből semmi, hanem élni fog az, az idők végéiglen. Pihenj csendesen néma sírod ölében, síri álmodat ne bántsa semmi sem!

Béke és áldás lengjen hamvaid felett!

Szabó Kálmán.

Ujdonságok.

„Piros pünkösöd” ünnepe elmúlt minden fenakadás nélkül, — nem volt ugyan piros, mert rózsái elmaradtak, mint már több év óta mindig, hanem derült jó időnk, sőt kissé melegünk is volt. Kedden délután aztán jó zápor esett, melyre úgy a kertek, mint a vetéseknek már nagy szüksége volt.

Herodek Lipót a gyulai „Magyar király” szálloda kertjét vasárnap délután nyitotta meg. — Sok vendége és jó zenéje volt, a német városi gyermekzenekar dicséretes haladásáról is alkalmunk volt meggyőződni; — Jirsza karmester urnak csak azt ajánljuk figyelmébe, hogy tanítson be legalább néhány magyar eszárdást is, miután a gyermekzenekar meg nem tud egy magyar darabot sem játszani, — s így nem lehet kilátásuk, hogy a magyar városban is szerepeljenek. — Mint biztos kútorrásból értesültünk a gyermekzenekar promonádon is fog minden két héten egyszer játszani.

A gyulai rom. cath. nagytemplom keresztjének feltételét pünkösöd másod napján délután, egy hirtelen jött szélrohamból megakadályozta, de aztán ez megszűnve, a kereszt is feltettett minden baj nélkül. A ceremóniának sok bannulója volt, de semmi rendellenesség nem történt. — Fehérbe öltözött csinos polgárlányok állták körül a keresztet, melynek feltétele után Schriffert József — a vállalkozó fia — versben ívott a szédítő helyen 12 áldomást, — s a nyomtatott „rigmus”-okból par százat szétszórt a nép közt. — A kereszt feltevést délután Gondöcs Benedek apát urnál csinos kis mulatság követé, s este Schriffert Mátyás házánál kedélyes táncmulatság zárta be.

A gyulai vasúti indóháznál levő vendéglő csinos kerthelyiségének megnyitása is hétfőn este volt, tűzijátékkal, melynek nézésére nagyon sokan össesereglettek, és mulattak kion városunk intelligencia osztályából is. — Ugyanakkor az újvárosi olvasókör új helyiségében a „Dübögő”-ben is bál volt.

Mig Gyulaváros népe egyik-másik mulató helyen tölté az időt, hétfőn éjjel tájban a belvárosban tűz ütött ki, melynél csakhamar roppant néptömeg összecsoportosult, de a házat megmenteni már nem lehetett, oly hamar terjedt a pusztító elem, bár szerencsére teljes szélesödött volt. — Fábry Márton ügyvéd urat — kit a véletlen szerencsétlenség meglátogatott, üszintén sajnálta mindenki, s szomorú esete valódi részvét tárgyát képezte ma is. — Az oltásnál sokan és erősen meködtek, de nem sok eredménnyel, mintán a belülről kigyuladt háztető egészen leégett, — s a szobabeli butorokban is sok kár történt. — Sajnosan tapasztaltuk, hogy a drágán megvásárolt tűzi fecskendő kezeléséhez alig ért egy pár egyén, s annál jobban kell hangsúlyoznunk, hogy a város állítson már fel legalább 3—4 fizetéses tűzoltói állományt, hisz ezt mindnyájuk érdeke közösen parancsolja.

A gyulai promonád és a térzenék ügye egészen elhallgatott, pedig a rendezésnek már legfőbb ideje eljött, s ha gyökeres átalakítást nem is lehet eszközölni, tegyenek annyit az ügy élén állók, a menüi a már bejött pénzösszegekből telik.

Remélhetőleg nem sokára minta-méhészetünk lesz Gyulán, miután Gondöcs Benedek apát ur, a méhész-egylet elnöke folyamodott a megyéhez, hogy a gyulai eprekertet bocsátán át az egylet rendelkezésére, — mit ha megnyer a méhész-egylet, (amin nincs okunk kételkedni, miután az eprekertet hasznóbérlete oly csekély összeg, hogy azt tekintve sem veheti a megye, ily közérdekű, gazdasági és ipar szempontjából is fontos kérdésnél) a minta-méhészet felállítására költségeinek fedezésére, s megyei vándor méhésztanítási intézmény életbeléptetésére, államségély iránt fog a közigazgatási ministeriumhoz folyamodni.

A gyulai német-temetőbe vivő utcán van egy bolt, melynek czégerje most is „császári királyi” dohány eladást hirdet, — pedig mi elmondhatjuk már megfordítva a zsidókkal, hogy: „nincs császáruk csak királyunk.”

Nagy Károly, mint a békésm. szabadalvú párt szervezeti alapszabályainak elkészítésével megbízott választmány elnöke felkéri az illetőket, — hogy f. hó 23-án d. u. 4 órákor a megyetermékben megjelenjen szíveskedjenek.

A csabai szőlőkben építendő új ev. templom körüli munkálatokat sok pályázó közül a következő iparosok nyerték el: Kőmives Bernát, Ferencz, és Ondroviczky Sámuel, asztalos Michnay Sándor, lakatos ör. Adámik M. és Simon Gy. üveges Such Sándor. A toronynál szükségeltetett rizz vagy badogunka a toronyterv változtatása miatt későbbben fog kiadatni.

Ugy halljuk, hogy a csabai utcák nevének jelölésére készített táblák már megérkeztek Pestről, s ennél fogva remélhetjük, hogy azok néhány nap múlva rendeltetések helyén fognak diszteni.

Szarvason Salacz Ferencz szolgabíró urat emlegetik követjeltől b. Podmaniczky Frigyes ellenében.

Endródlól G. S. ur a „Békés” 15. számában „beküldetett” czimvel „egy szenttanu” aláírást közleményére reflectálván kívánja, hogy a névtelen rágalmozó „szenttanu” nevezze meg magát, ha igazat vélt írni. Sajnáljuk, de hosszas leveleink ter nem engedhetünk, részint azért, mivel megyei közérdekű tárgyakkal vagyunk elhalmozva, részint pedig, mert nem tartjuk szükségesnek a már befejezett kellemetlen dolgokat bolygatni. Nyugodjanak azok örökre!

A békés-csabai realgymnasium ifjúsága május 16-án tartandja majálisát a Széchenyi tereben, mely alkalomra a t. szülöket s ifjúságbarátokat tisztelettel meginvia a rendezésére.

Irányi Daniel országgyűlési képviselő ma, vagyis vasárnap érkezik Békésre, hol vasárnap ugyanaz nap a „Kozma-kert”-ben banquet rendeznek tiszteletére. — Puresi József zenekara közreműködése mellett.

Csaby szolgabíró — Varjúnc-Maár Julia szingagaztató társától külön valva — Békésen szandekozik előadásokat tartani, hova e f. hó 19-én megerkezett s 25-én kezd meg szini előadásai sorát csaknem teljesen új tagokkal szervezett társulattal. Békés közönsége minden körülmények között pártolja volt s lesz is a művészetnek, s hisszük hogy ha Csaby színtársulata a békési közönség művészeti igényeinek megfelelni képes lesz aldozatkesztségének ezuttal is tanujelét adandja.

A Békésen felállítandó ismétli iskolában működő tanító urak nem 60 — miut ez a „Békés” 19-ik számában közölte volt — hanem 100 firt evi tisztelet díjjban részesítettek.

Szarvason a községi iskolaszék ekként alakult meg: elnök Mihály József, jegyző Jancsovics Péter, gondnok Csouka Pál, választm. tagok; Achim Adám, Benka Pál, Boros Pál, Chovan Zsigmond, Frcska I., Kácsor V. Klein F. Melia Gy. id. Mikolay M. Lonovics F. Sárkány I. Schiff A. Szilovák S. Saruka I. Sznyida P. Türi

I. Viskovics I. és Zvarinyi L. Óhajtuk, hogy e lelkes férfiak minél több haszonnal működjenek a nevelés terén!

Ugy halljuk, hogy ugyancsak Szarvason tervben van az ismétli iskolák felállítására. Bizony már eddig is kellett volna!

A békésm. gazd. egyesület igazgató választmánya közzé tette és a társ. tagoknak megküldötte a békésm. mezőgazdák kísérleti társulatának ama tervezetét, mely lapunk 13-ik számában már megjelent. Részünkről csak üdvözölhetjük a társulatot e téren, és ez uttal felhívjuk a gazdaság iránt érdeklődő közönséget, hogy az érintett kísérleti társulatra — minden díjtetés kötelezettsége nélkül — minél nagyobb számban lépni szíveskedjék. A bejelentés Rimler Pál urnál B.-Csabán eszközölhető akár személyesen, akár levelezési lapon.

(b.) Borbélyválasztás. Megyénk egyik népesebb mezővárosában egy képviselői gyűlés alkalmával a városi borbélyválasztás szóba hozatván, midőn már a képviselők egynek kivételével egy jóhírű borbélyra szavaztak, az ellenzéki virilis atyafi ily szavakkal törte meg a csendet: „Nem úgy léleszen ez uraim, legjobban lesz ötlet kiporóbalni és csak azután megválasztani.” E szavakat nagyon természetesen mosoly követte. Ezt követőleg pedig egy humoros ismeretes képviselő, az előtte szóló ajánlatát véve fel alapul, indítványozta, hogy ő az ajánlatot elfogadja, azonban azon kikötéssel, hogyha a választandó borbély az indítványozónak haját levágja, szakállát, bajuszát levágván megborotválja, s rajta — hogy borbély tudományos képzettségét alaposan megismerhesstük — eret vág és meg is köpülözi. — Lett kacagás; az indítványozó pedig sarokba húzódva töredelmes hangon ráadta szavazatát arra, kire a többi képviselők szavaztak. Hát osztán az ilyen furcsaságon ne neveszen az ember?!

Molnár János vendéglős, a „Fekete sas” kerthelyiségét, Rácz Jancsi zenéje mellett Csütörtökön fogja megnyitni. Ajánljuk a mulatni vágyó közönség figyelmébe annyival is inkább, mint hogy jelenlegi nehéz anyagi helyzetbe is a pártolás hiány dönté.

Felhívás.

A nagyváradi m. k. országos bábaképezde 1873-ik év január hóban kezdte meg működését mint iskola s szülész-betegápolási intézet — egy a város hatósága által a kormányknak e czélra felajánlott épületben.

Hogy mily nagy szükségét pótol e vidéken a n.-váradi bábaképezde, bebizonyult — hogy alig két évi működése után, a babatanulók s az ápolást s menhelyet kereső betegek növekvő száma folytán az intézet épület, épen úgy az iskolai, mint a betegápolási igényeknek nem képes megfelelni.

Hogy az intézet öröndetes haladásában meg ne akadályoztassék, hanem működési köre minél inkább terjedjen, szükséges mielőbb egy új, czél szerű, elég tag szulhazt épület felállítását.

Az erre szükségeltet költségek egy részének fedezésére vagyunk battrak a magány jótékonyaságot igénybe venni s a hazafiai közönséget felkérni. Remélhető, hogy a társadalmi ezen kezdeményezését az állam — bolatván a szükségét e terén — csakhamar bevezetett tenyre fogja omlni.

Az áltam által újonnan szervezett bábaiskolák s szulhazak feladata; egyrészt az elhagyott szerencsétleneknek menhelyt nyújtani s vedtellen gyermekeket a lehetőségig tobbi felnevelés alatt tartani, másrészt a vidéken értelmes és szakpeztett szülészneket nevelni, kiknek szaktavlatolt közbenjárása által csajja az ország az újszülöttek s kis gyermekek reméltes halálzásai számanak megszüntetését.

E szep s nemes czi előmozdítása minden honpoigar kötelessége kinek szent a haza jölete neponk s tajunk tartatasa. E magasasoz czi előmozdítására s szep honpoigari kötelesség teljesítésére kérjuk honlirtasainkat, midou ez ugyben a maguan jótékonyaságot igénybe venni batorokodunk.

Kelet Nagyvaradon, 1875-ik év. majus hoban.

B. Döry Jozsef s. k.	Dr. Fuchs Jozsef s. k.
Böotny Andor s. k.	Dr. Lukács János s. k.
Patay Anoras s. k.	Dr. Kovács István s. k.
Lukacs Gyorgy s. k.	Dr. Daranyi János s. k.
Steiner Lipot s. k.	Dr. Berkovics Zsigmond s. k.
Jancsovics Pal s. k.	Dr. Konrad Mark s. k.
Dobay János s. k.	Dr. Kőrösi József s. k.
Gondöcs Benedek s. k.	Urban Karoly.
Kümmér János s. k.	

A betolyt pénzek kezelésére vállalkoztak:

Dr. Lukacs János.
Dr. Fuchs Jozsef.
Dr. Konrad Mark.

— A békésmegyei muzeum mai nap-tól, azaz május 23-tól a közönség látogatására a szokott órákban nyitva áll, miről a t. közönséget van szerencsém értesíteni.

Id. Mogyoróssy János.
igazgató.

Vegyes hírek a hazából és a nagyvilágból.

Az aradi ügyvédi kamara ma, azaz május 23-án rendkívüli gyűlést tart a kamarai ügyrendben az igazságügyminister által tett változtatások ügyében.

Szegeden az országos kiállítási értekezlet — mint már jeleztük — június 6-án lesz. Az előkészítő bizottság következő tárgysorozatot állapította meg:

a) Milyen kiterjedésre irányoztassék a kiállítás tervezete, tekintettel a felölendő tárgyak ne-meire nézve; a tért és időt is meghatározván.

b) Az előző pont által igényelt szakosztályok számának és beosztásának végleges megállapítása, tekintettel a térvizonyokra és a következő pont megoldása által nyerendő követelményekre.

c) A lánczolatoss vagy csoportosítva szakgattott rendezés kérdésének lehető megállapítása.

d) A hazai és külföldi tárgyak viszonylagos érdemlegesítése.

e) A díjjak, jutalmak, szállítási, biztosítási, ügyeleti, képviseltesési és tiszteletdíj illetékek szabályozása.

f) Az országos vásárnak világvásár alakba való idomítása, a közhírretétel módozata és a külföldi consulatusok által elterjesztendő hirdetések kérdése.

g) Statistikai, ár- vagy mérték hasonlításai szakértekezletek előleges tervezésének kimondása.

h) A dalárünnepély s esetleg az országos tanítógyűlésnek estülő-ünnepélynek a kiállítás egyéb össz jöveveleivel való összhangba hozatala.

i) Önálló indítványok, tervek, javaslatok a kiállítás közvetlen ügyeire nézve; nemkülönben ezen kiállítás útján előmozdítandó egyes vidékek, vagy az egész ország idevágó érdekeinek megvitatása.

Jegyzéke a b.-gyulai kir. törvényszéknél 1875. május 25. s következő napján előadandó polgári ügyeknek. Előadó Herbert. 3442. Szabó János felperesnek, Csizmadia György Banki Horvát József és neje ellen a sz. törvénnyel 220 sz. tjkjvbéli ingatlanhoz tulajdoni jogának megjelölése iránti pere, 3443. Policzter Péter felperesnek, Fugor Sándor alperes ellen 358 firt 65 kr toke s jar. iranti pere, 3514. Molnar Andras Gulyás Erzsébetnek Molnar Andras és Molnar Sara alperes ellen az oszdó 624 sz. tjkvbéli határozatlan részben tulajdoni jog arányának alapitasa iranti pere. Szabo Lajosné Kovacs Marianak Kovacs János ellen 500 firt s jar. iranti pere.

Irodalom és művészet.

Megjelent és szerkesztőségünkhez beküldött „A békésmegyei gazdasági egylet 1874-ki értesítője, szerkesztette Mokry Samuel e. t.” — Ezen gondosan összeallított értesítőből megértjük, hogy az illető gazd. egylet nagy munkásságot fejt ki, hogy nemcsak megyénk közigazdasági ügyeinek fejlesztésére hat, hanem még a kormány állami, illetőleg nemzetgazdasági tevékenységének is nagy segítségére van mindenre kiterjedő figyelmességével, tanácsával és szolgálatra készségével. — A kezünk alatti (150 lapra terjedő) értesítőben olvasunk egy terjedelmes szakjelentést a mezőhegyesi kincstári birtoknak a békésmegyei gazd. egylet küldöttsége által 1874. január 8.—10-én megejtett szemleiről, melyből kitűnik, hogy a közei 9 millió tokeertéki nagybirtok (27,900 kat. hold) holdankint 66 kr. mond: hatvanhat krajczar uszta jovedelmet hoz évenként! Valóságos gunyja a gazdálkodásnak — mely kicsiben ábrázolja az egész országos gazdálkodást is. Felhívjuk gazdánk és általában az értelmes közönség figyelmét e dologra, és különösen a kezünk alatti munkára, melyből bizonyára sok tanulságot lehet meríteni.

Mokry Samuel előfizetési felhívást bocsátott közre ily czimú dolgozatára: „Buzanemesítés.” Egy példány ára 1 firt. Nyolcz előfizetés után egy nygyen példány adatik. A mű f. év augusztus hóban jelenik meg, s már közérdekű tárgyanál fogva is megérdemli a gazdaközönség pártolását.

Benedek Adár „Új idők” czimú mindinkább terjedő s meitán kedvelt hetilapjának 20-ik száma a következő válogatott tartalommal jelent meg: „A köztársasági mozgalom hazánkban, II., Strommer Lajosról; „Dies irae”, (Eredeti költemény) Varady Antaltól; „Negy év után”, (eredeti naplóvadás), Szulovicsky Etelkától; „Hagyj egyedül”, (Lenyong költemény) Szulik J. fordításában; „Szerelem és szeneceles”, (Polka Etiz elbeszélése); „A Heubronni Katinka” költője (Vely E. jellemrajza); „A divat” (arvatos karcolat). Szepiaki Zsoltól; „Irodalmi, társadalmi és művészes hírek”; a börtönökön: elözetési felhivas a „Milyenek a nők” czimú munkára; vidéki élet; divattárca; hymen; saurejtvény; sakkalány; a szerkesztő nyit v-

laszai, vegyesek. — E lap előfizetési ára egy ne-
gyedévre csak 2 frt 50 kr. s félévre 5 frt. Kíad-
óhivatal; Budapest, Kristóf-tér 2. szám, hol a
megrendelések bármikor elfogadhatók.

„Milyenek a nők?” (naplójegyzetemből) cím
alatt egy kötet prózában írt női jellemrajzokra hir-
detést előfizetést *Benedek Atalár*. A hozzánk is be-
küldött felhívásból közöljük e pár sort: „Ama tün-
dérőfényű, mesés káprázatos labirintusban, melyben
a legnagyobb szellemek és költők is csak tapoga-
tózva jártak s abból egészen kivezetni talán maig
se bírtak, én sem akarok egyebet, mint nehány
talán még járhatatlanabb uton végigvezetni a szíves
olvasót s ez által valamennyire ismertebbé tenni e
szép, e csodás, e rejtelmes világot, melynek meg-
hódításában annyi férfiszív vészett és vérzik el s
melyben oly kevés érte és éri el a valódi diadalt.
E tündérfényű, káprázatos labirintus, s e szép, e
csodás, e rejtelmes világ: a női szíve, a női kedély,
a női szellem. E mesés világ rajzolatát, jellem-
zését fogja képezni a jelen munka, melynek tar-
talma: „Előszó.” — „Olga.” — „Margit.” — „Jo-
sephin.” — „Hulda.” — „Mari.” — „Emma.” —
„Gizella.” — „Elza.” — „Róza.” — „Adel.” —
„Julia.” — „Végszó.” És mindez könnyed, érde-
kes, itt-ott elbeszélő modorban bárki számára szó-
rakoztató s talán hasznos olvasmányul.” Ez ér-
dekesnek ígérkező munka előfizetési díja fűzve 1
frt, elegáns díszkötésben 2 frt. — A megrende-
lések május végeig szerző nevére címezve (Pest,
Kristóf-tér 2.) küldendők. Utánvételi megrende-
lések is szívesen fogadhatók.

— **Thália.** A rendezőség úgy látszik, hajtott
szavunkra, és a darabok repertoírjában irányt vál-
toztatott, mert a legutóbbi darabok, mint: „Falu-
siak,” „Lelencz,” „Czigány,” eredetiek voltak.
Fogadják ezért méltánylástunkat.

Lapunk technikai kerete nem engedi, hogy
a darabok mikénti előadásairól részletesen és be-
hatóan értekezünk, tehát csak szemle alakjában
fogjuk az egyes tagokról véleményünket elmon-
dani. Az elsőrendű tagokról már szólottunk, hogy
tehát ismétlésekbe ne essünk, beszélni fogunk a
másodrendűekről.

Mártony segédszínész, igen szerencés szin-
padi alak, kifejezőesteli arccsal, igen sok csinnal
és gondosan szokott öltözködni. „A neszei to-
ronyban” a rendőrt igen ügyesen personifikálta,
és az öreg „csikós”-t pedig valóságos bravóval
játszta. Leginkább ajánlhatjuk neki a paraszt-
szerepek szakmáját, mikhez sok hajlammal és
tehetséggel látszik bírni.

Kovács rutinírozott színész, és szintén jó
szinpadi alak, csak hogy nem eléggé rokonszenves
alak a szerelmes szerepekben, és azért inkább
ajánlanók neki az intrikus szakmát.

Gáborhelyi atletikus alak, de mint kezdő
színész, a szinpadi otthonosságának titkaiba nincs
beavatva; hangja érezes, hangszíves értelmes,
és primitív játéka is oly tehetséget árul el, melyet
egy oly művelt ember, mint ő, okvetlenül fog
tudni értékesíteni.

Erdélyi játéka még eddig kritikán alul áll;

nem akarjuk ezzel belőle az ambíciót kiölni, ha-
nem csak azt jelezni, hogy a valódi művész já-
téka is elfogódott, ha szerepét nem tudja, hát
még a kezdő.

Töszegi szorgalmas színész, ki kisebb szere-
pekre is gondot fordít, mi haladását nagyban elő-
segíti, és azonkívül őt a társulat nagyon haszno-
sított tagjává sorolja.

Tóth Béla csinos alak, ügyes taglejtés és
hanghordással bír, de hangja szintén nem felel
meg azon szakmának, t. i. a szerelmeseknek,
melyet magának választott. Neki inkább a pa-
rasztszerepeket és a naiv komikumot ajánlhatjuk.
A nőkről majd jövő számunkban szólnuk.

Gazdászat ipar és kereskedelem.

Ministeri leirat

a békeármegyei gazdasági egyesülethez a méter mér-
tékek tárgyában.

Az 1874. VIII. törvények a métermérték-
nek Magyarországon leendő behozatalát rendelte
el. A törvény kereshatáraitól végett a ministerium
részéről a szükséges előkészületek már is annyira
haladtak, hogy a közönség figyelmé felhívha-
tó a végül, miszerint az új mértékeknek a gyako-
rati életben való alkalmazhatóságáról jó eleve
gondoskodjék.

A gazdasági egyesület azon közegek egyi-
ke, melyek leginkább hivatják a kormány törek-
véseire a gyakorlati embereit figyelemzetni s leg-
inkább vannak azon helyzetben, hogy a nagy kö-
zönség ép azon részét, mely a mérés körül köz-
vetlenül érdeklődik, a teendőkre előkészítse.

Mindenekelőtt értesitem, hogy a rendszer
népszerűsítése céljából a mellékelt táblázat és tud-
nivaló, még pedig ez utóbbi az országban szoká-
sos nyelveken adatott ki és a ministerium gondos-
kodott, hogy ezen munkálatokból az ország min-
den közegében legalább egy-egy példány legyen
meg. Ezen Posner Károly Lajosnál megjelent és
minden könyvtár és papírkereskedő útján (70 il-
letőleg 20 krajczárjával) megszerezhető munkála-
tokból mindenki rövid idő alatt oly tájékozást
szerezhet magának az új mértékrendszerről, a
mennyi a gyakorlati életben szükséges.

De ezen inkább felvilágosítás céljából meg-
szerzendő munkálatok tanulmányozása mellett a
gyakorlat egyéni még más irányban hivatják
tevékenységére. Az idézett törvény értelmében ugyan-
is 1876 január 1-től kezdve csak az ezen törvény
értelmében hitelesített mértékek, sulyok és mérő-
készülékek lesznek használhatók, s az ezzel ellen-
kezők az illető készülékek elkobozása mellett bir-
ság alá esnek. Az üzletgyének és a gyakorlati
emberek ennél fogva kénytelenek lesznek eddig
használt mértékeiket, sulyaikat és mérőkészüleke-
iket újakkal fölcserélni, és az okosság azt ta-
nácsolja, hogy már most gondoskodjanak az új
beszerzésekről, különben az év vége felé hazai
gyáraink és iparosaink vagy nem lesznek képe-
sek a szükségletet kellően kielégíteni, vagy pedig

a tömeges keresletet felhasználják az új készü-
lékek árának túlságosára, s így mindkét eset-
ben az üzleti élet jelentékeny hátrányt szenved-
hetne.

Az új mértékek, sulyok és mérőkészülékek
tekintetében fel kell említenem a következőket.
A bevásárlásnál nagy óvatossággal kell eljárni
és csak az országban hitelesített (tehát a hitele-
sítő bélyeggel, azaz: a magyar szent korona jel-
vényével ellátott) mértékek, sulyok és mérőké-
szülékek szerzendők be; mert a külföldről, sőt
Ausztriából is szerzett mértékek, sulyok és mérő-
készülékek nem felelnek meg teljesen a nálunk
kívánt kellékeknek s így még utánhitelesítés mel-
lett sem lehetnének használhatók a közforgalomban.

Mennyire törnek el az egyes mértékek az
Ausztriában elfogadottaktól, az kintinik a többiek
közé a következők közül. Polyadékok mérésére ná-
lunk a szokásos mértékek a 2, 1, 0,5, 0,2, 0,1,
0,05, 0,02, 0,01, liter, melynek alakja henger, —
Ausztriában henger alakban készítenők a 2, 1,
1/2, 1/4, 1/8, 1/16 liter edények, tehát nagyrészt olya-
nok, melyeket nálunk nem is szabad használni,
holott a nálunk meghonosított 0,2, 0,1 0,05, 0,02,
és 0,01 liter ott kúp alakban, tehát nálunk meg
nem engedett alakban szokásosak. Még nagyobb
eltérések mutatkoznak a száraz tárgyak mérésére
való edényeknél, itt pl. Ausztriában 2 és 1 liter-
sek fából is készíthetők, de nálunk ily edények
nem hitelesíthetnek. Sőt még a sulyoknál is van-
nak bizonyos csekély eltérések, melyek az oszt-
rák gyártmányt nem engedik a köztorgalomba jut-
tatni, így pl. a kalmársulyok közül az 50—1 de-
kagrammos sulyok nálunk dekagramm, illetőleg dk-
val jelölendő meg, holott Ausztriában grammal, il-
letőleg g-val is jelölhetők. — Ezekből eléggé ki-
tűnik, mily fontos, hogy csak hitelesített vagy leg-
alább hazai iparosoktól készült mértékek és sulyok
és mérőkészülékek vásároltassanak, s hogy főképp
osztrák gyártmányoktól lehetőleg tartózkodjanak az
üzletgyének. A jelenleg használatban lévő mérté-
kek, sulyok és mérőkészülékek közül egyedül a
mérlegek azok, melyek ha nem is valamennyi szer-
kezetű, de legnagyobb részük jövőben is alkalmaz-
ható lesz, — feltéve, hogy újabb hitelesíthetnek.
A hitelesítéshez pedig egyéb kellékek kivül szük-
séges, hogy a mérleg legnagyobb terhelhetősége
kilogrammban fel legyen jegyezve, — és to-
vábbá, hogy a készítőnek jegye vagy neve rajta
legyen. E végül minden jelenleg használatban lévő
mérleg valamely ahoz értő gyárnak vagy iparos-
hoz átadásra végett juttatandó és ez alkalommal
együtt hitelesíthető is. Ezen átadás, ha nem
is lesz költséges vagy fáradságos, mindenesetre
időt igényel s ennél fogva szintén jókor kell gon-
doskodni róla, nehogy az utolsó pillanatban iparo-
saink a kivátnak megne jelleghessenek.

Bizalommal fordulok mármint a gazd. egye-
sülethez és fel kérem, hogy a minden újításnál
mutakozó ellenszenv leküzdése és az átmeneti ne-
hézségek mellőzése vagy legalább könnyítése cél-
jából a kormányt a méter törvény keresztülvitelénél
lehetőleg támogassa, jelesül figyelemzesse azokat

kikre hivatásánál fogva folytonos érintkezésben áll
az általam fennkijelölt munkálatokra, ajánlja azok-
nak tanulmányozását és hasson minden alkalmas-
nak látszó eszközzel arra, hogy a rendszer ismer-
ete minél általánosabbá legyen; — szólítsa fel a
gyakorlat embereit, hogy már most gondoskodja-
nak új mértékek, sulyok és mérőkészülékek meg-
szerzéséről és mérlegeik kellő átalakításáról.

Ha bármilyen tekintetben az új rendszer tárgyá-
ban még kívánni valója volna vagy felvilágosi-
tást óhajtaná! — forduljon hozzám a gazdasági
egyesület s a legközelebbi idő alatt értesítést fogok
szolgáltatni.

Simonyi Lajos.

— **A kereskedelmi miniszternek egy körren-
delete valamennyi törvényhatóságnak meghagyja:**
hogy mintán tudomására jutott, miszerint a kül-
földi lókereskedők által az ország területén vá-
sárolt lovak lólevelei a vevőkre át nem iratnak,
hanem a megvett lovak minden igazoló okmány
nélkül vitetnek ki az országból, miáltal, az eladó-
nak alkalom adatik az eladott lovakról szóló és
kezeik közt hagyott lólevelekkel visszaéléseket
elkövetni. Ezen szabályellenes eljárás megszünte-
tése céljából mindazon egyének, kik lovat vá-
sárolnak vagy cseréznek, tartoznak a vétel tár-
gyát képező ló igazoló levelét és pedig vásáron
a vásári bizottság, vásáron kívül pedig az illető
közönségi előjáróság által nevékre átíratni; el-
lenkező esetben a lólevelek a nevékre való át-
íratása nélkül vásárolt lovak elkobozandók és el-
árverzendők, a befolyt vételár pedig a legköze-
lebbi m. kir. adóhivatalhoz szállítandó be.

— **A közlekedési miniszter az országgyűlés fel-
osztatása után nagyobb körutat szándékozik tenni**
az ország erdélyi és délkeleti részében, hogy az
ott folyamatban levő vasuti munkálatokat, külön-
ösen a magyar-oláh vasutak csatlakozására vonat-
kozó építések személyesen megtekintésére, valamint
az erdélyi közutak állapotáról a helyszínen tájé-
kozást nyerjen.

Nyiltér*)

A folyó hó 17-én éjfélok házban kiütt
tűz alkalmával Gyula város tanácsának több tag-
jai, a helybeli honvédség több tisztje és legény-
sege, és számos barátaink és polgártársaink köz-
sül az oltás és vagyonmentés körül önfeláldozó
készséggel fáradozván, fogadják emberbaráti tet-
kükért legmélyebb hálát és köszönetemet, azon
szívből fakadó óhajtsommal: vajha a sors őket
a sujtoló csapások ily megpróbáltatásától örökre
megkímélné.

Gyula május 20. 1875.

Fabry Márton
ügyvéd.

HIRDETÉSEK.

A „Fekete sashoz” címzett vendégfogadómban B.-Gyulan,
A legolesőbb áron szoba kapható; egy szoba ára 60 kr,
A t. utazóknak ajánlom figyelmükbe. Ezenkívül jó ízű
ételeket és italokat pontosan kiszolgálók.

(73) 2-3

Molnár János, fogadós.

A tisztelt hölgyvilágnak tudomásul!!

Nemcsak Budapesten és Bécsben!!!

de a mi **disz, norimbergi és rövidárú raktárunkban,** s **hölgydivatüzletünkben**
is ajánlunk nagy választékban a legújabb és leginomabb **selyem bársony, atlasz és**
sima ripsz szalagokat:

közép szélességben 2 rőf 27 kr.

egész szélességben 1 rőf 27 kr.

Ugyisint ajánljuk nagy választékunkat

napernyőkben,

melyeket tetemesen leszállított árakban teljesen végeledünk. — Teljes tisztelettel

Silberstein testvérek.

BÉRBEADANDÓ!!

A főutcán a városházával szemben; a Czégényi-féle házban egy
téres bolt: mellékszobával azonnali elfoglalás mellett ha-
szonbérbe adó. — Közelebbi értesítés nyerhető

Silberstein testvéreknél
B.-GYULÁN.

(70) 2-3

Hirdetmény.

Alólírott gőz- és mindenféle gazda-
sági gépek javítására vállalkozván, a t.
cz. gazdaközönség kegyes figyelmébe aján-
lom a B.-Csabán a távirda utcában, az ó
hitű templom átellenében 425-ik szám alatt
lévő házban felállított gépészeti műhe-
lyemet.

(67) 3-3

Pruha Vincze,
okleveles gépész.

OLCSÓ GÉP!

Özv. REINER SIMONNÉ asszonynál
B.-Csabán egy jó karban levő, 8 ló-
erejű gőzgép, cséplővel együtt, 1600
frtért kapható!

(72) 2-3

Mémló eladás.

Méltóságos gr. Wenckheim Ká-
roly ur csorvási gazdaságában két
fiatal csődör (muraközi faj) eladó
és mindenkor ugyanott megte-
kinthető.

(69) 3-3

Lyukas fogak kitöltésére

hatásosabb és jobb szer nincs, mint dr. Popp J. G.
cs. kir. udv. fogorvos **fogplombája** (Bees, St. Bog-
nergasse Nr. 2.), melyet mindenki maga egy köny-
nyen és fájdalom nélkül a lyukas fogba szűthet,
mely aztán szilárdul a fogmaradékkal és foghússal
összeforvva, a fog tovább romlását megakadályozza s a
fogalmat megszünteti. (2) 10-20

Anatherin-szájviz

Dr. Popp J. G. cs. kir. udv. fogorvosnál.
Beesben, Stadt Bognergasse Nr. 2.

Üvegekben 1 frt 40 kr a legkisebb szer csúszó
fogtájakban, gyuladással, a foghús daganatai-
es sebeinek; tolvastítja a letesz fogkóvet és meg-
akadályozza annak új képződését; az ingó fogakat
a foghús erősítése által szilárdítja; s midőn a fogak-
kat es foghús minden alkalmas anyagtól megtisztítja
a szájuk kellemes frisséget kölcsönöz és már ro-
vid használat után eltávolítja a kellemetlen szagot.

Anatherin-fogpasta

Dr. Popp J. G. cs. kir. udv. fogorvos Beesben.
Ezen készítmény a lehető frisséget és tisztaságot
fenntartja, azonkívül a fogaknak hő teheresség kölcsö-
noz, azok romlását megakadályozza és a foghúst erősíti.

Dr. Popp J. G. növény-fogpora.

A fogakat oly szepen tisztítja, hogy annak
naponkénti használata által nemcsak a közönséges
fogkó eltávolítatik, hanem a fogak zomanca és fi-
nomsága is mindinkább tökéletesül.

RAKTARAK: Gyula: Orley Istvan és Winkler
Ferencz gyógyszerészeknél, Beesben: Benedikty
József gyógyszerésznél, Csabán: Varsagh Béla
gyógyszerésznél, Simonanton: Csiky M. gyógyszer-
nél, Orshazan: Medveczky K. gyógyszer-nél,
Pankotán: Tani C. gyógyszer-nél, Mezo-Be-
rényben: Nárcisz János gyógyszerésznél.
Gyula: Szmétán Fülöp fűszerkereskedésben.